

7.10.2002

1793/4/00

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Esittelijä Terhi Arjola

PÄÄTÖS TUOMIOISTUIMEN KUTSUJEN TIEDOKSIANNOSSA NOUDATETTAVASTA MENNETTELYSTÄ

1 KANTELU

A kertoo 9.8.2000 eduskunnan oikeusasiamiehelle osoittamassaan kantelukirjoituksessa, että --- kärjäoikeus on 7.12.1998 antanut häntä vastaan yksipuolisen tuomion, vaikka A:ta ei ollut haastettu lainmukaisesti kärjäoikeuden istuntoon. Lisäksi A kertoo, että --- kärjäoikeus on takaisin-saannin johdosta antamassaan tuomiossa 9.9.1999 kumonnut mainitun yksipuolisen tuomion. Tämän jälkeen kärjäoikeus on kuitenkin viimeksi mainitulle päivälle päiväämässään toisessa tuomiossa velvoittanut A:n suorittamaan jo kumotussa yksipuolisessa tuomiossa tuomittuja oikeudenkäyntikuluja.

A pyytää oikeusasiamiestä tutkimaan ja oikaisemaan asian.

2 SELVITYS

3 RATKAISU

3.1 Tapahtumat

--- kärjäoikeus on velkomusta ynnä muuta koskevassa asiassa, jossa A on ollut kantajana, toimit-tanut 14.8.1998 suullisen valmistelun istunnon. Tuossa istunnossa on päätetty jatkettun suullisen valmistelunistunnon toimittamisesta 9.11.1998. Viimeksi mainittu istunto on kuitenkin jouduttu peruuttamaan ja uudeksi käsittelypäiväksi on määrätty 7.12.1998.

Asiassa puheenjohtajana toimineen laamanni B:n antaman selvityksen mukaan B oli ilmoittanut istunnon peruuttamisesta ja uudesta istuntopäivästä A:lle puhelimitse. B oli tuossa yhteydessä ilmoittanut lähettävänsä A:lle asiasta erillisen kutsun ja oli pyytänyt A:ta palauttamaan kutsun vastaanottotodistuksen kärjäoikeuteen. Kun A ei ollut käsittelypäivän lähestyessä palauttanut vastaanottotodistusta B oli uudelleen ottanut yhteyttä A:han ja oli pyytänyt häntä palauttamaan vastaanottotodistuksen. A oli luvannut tehdä näin. Vastaanottotodistus ei kuitenkaan ollut palautunut kärjäoikeuteen. A:n jäätyä pois suullisen valmistelun istunnosta 7.12.1998 kärjäoikeus on antanut asiassa yksipuolisen tuomion.

A:n ja B:n kertomukset siitä, oliko jatkettun valmistelunistunnon uusi käsittelypäivä ollut A:n tiedossa, ovat ristiriitaiset. B:n antaman selvityksen mukaan hän oli ilmoittanut uuden käsittelypäivän A:lle

puhelimitse ja lisäksi asiasta oli toimitettu A:lle kirjallinen kutsu. Sisävastoin A:n mukaan hänelle oli puhelimitse ilmoitettu vain 9.11.1998 pidettäväksi määrätyn istunnon peruuttamisesta, ei uudestaan käsittelypäivästä. Tänne toimitetuista asiakirjoista ei ilmene, oliko kärjäoikeus lähettänyt A:lle kutsun 7.12.1998 pidettyyn valmisteluistuntoon ja milloin tämä kutsu oli mahdollisesti lähtenyt.

A:n haettua kysymyksessä olevaan yksipuoliseen tuomioon takaisinsaantia, --- kärjäoikeus on antanut asiassa tuomion 9.9.1999. Tuomiossa kärjäoikeus on antanut ratkaisunsa sekä A:n takaisinsaantikanteeseen että sen kanssa yhdessä käsiteltyyn X:n kanteeseen. Tuomion antamisen jälkeen riita-asiassa vastapuolena ollut Y on vaatinut tuomion täydentämistä kärjäoikeuteen 17.9.1999 saapuneessa kirjelmässään. Kärjäoikeus on, varattuaan A:lle mahdollisuuden lausua tuomion täydentämisestä, täydentänyt tuomiota 18.10.1999. Täydennys on merkitty 9.9.1999 päivättyyn tuomioon. A on valittanut tuomiosta ja tuomion täydennyksestä --- hovioikeuteen. Hovioikeus on antanut asiassa ratkaisunsa 17.5.2000.

3.2

Oikeudellinen arviointi

3.2.1

Kutsun tiedoksianto

Oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 3 §:n mukaan, kun tuomioistuin huolehtii tiedoksiannosta, tiedoksianto toimitetaan lähettämällä asiakirja asianosaiselle postitse saantitodistusta vastaan tai kirjeellä, jos voidaan olettaa, että vastaanottaja saa tiedon asiakirjasta ja määräpäivään mennessä palauttaa todistuksen tiedoksiannon vastaanottamisesta. Luvun 3 a §:n mukaan, kun tuomioistuin huolehtii tiedoksiannosta, muun kuin haasteen tiedoksianto voidaan toimittaa myös lähettämällä asiakirja asianosaiselle postitse asianosaisen tuomioistuimelle ilmoittamaan osoitteeseen. Asianosaisen katsotaan saaneen asiakirjasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun asiakirja on annettu postin kuljetettavaksi. Asiakirjaan on merkittävä päivä, jona se on annettu postin kuljetettavaksi.

Laamanni B:n antaman selvityksen mukaan 7.12.1998 toimitetun valmisteluistunnon kutsu on lähetetty A:lle vastaanottotodistuksin. Vastaanottotodistus ei kuitenkaan ole palautunut kärjäoikeuteen, joten kutsua ei ole annettu tiedoksi oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 3 §:ssä säädetyin tavoin. Käytössäni olevissa asiakirjoissa ei ole mitään merkintää mainitusta kutsusta tai sen lähettämisestä. Näin ollen katson, ettei kutsun tiedoksiantoa voida katsoa toimitetun myöskään mainitun luvun 3a §:ssä säädetyin tavoin.

Puhelimitse tapahtuneen tiedoksiannon osalta totean, ettei sitä ole hyväksytty viralliseksi tiedoksiantotavaksi. Puhelinta voidaan käyttää tiedoksiannossa siinä tapauksessa, että asianosainen täyttää hänelle asetetun velvollisuuden vapaaehtoisesti. Jos asianosainen ei kuitenkaan menettele toivotulla tavalla, tiedoksianto on toimitettava jollakin oikeudenkäymiskaaren 11 luvussa mainitulla tavalla todisteellisesti.

Edellä lausutuilla perusteilla katson laamanni B:n menetelleen virheellisesti siinä, että hän on antanut asiassa yksipuolisen tuomion, vaikka A:ta ei ollut kutsuttu kysymyksessä olevaan oikeudenistuntoon oikeudenkäymiskaaren 11 luvun mukaisesti.

Menettelyn moitittavuutta arvioidessani olen ottanut huomioon, ettei kärjäoikeuden menettely ilmeisesti ole tässä asiassa aiheuttanut A:lle oikeudenmenetyksiä. A on hakenut yksipuoliseen tuomioon takaisinsaantia ja asia on tämän johdosta tullut kärjäoikeuteen uudelleen käsiteltäväksi.

3.2.2

Tuomion täydentäminen

Oikeudenkäymiskaaren 24 luvun 11 §:n mukaan tuomioistuin voi asianosaisen pyynnöstä täydentää tuomiota, jos siinä ei ole annettu ratkaisua asianosaisen vaatimuksesta. Asianosaisen on pyydettävä tuomion täydentämistä kirjallisella hakemuksella 14 päivän kuluessa tuomion julistamisesta tai antamisesta. Jos tuomioistuin ei pidä suullista käsittelyä tarpeellisena, tuomioistuimen on pyydettävä asianosaisilta kirjallinen lausuma käsiteltävästä kysymyksestä ja samalla ilmoitettava päivä, jona tuomion täydentämistä koskeva ratkaisu annetaan. Luvun 12 §:n mukaan tuomion täydentämistä koskeva ratkaisu on liitettävä tuomioon, johon on merkittävä, että sitä on jälkeinpäin täydennetty.

Katson, että asiassa ei tuomion täydentämistä koskevan menettelyn yhteydessä ole ilmennyt aiheita epäillä lainvastaista menettelyä tai velvollisuuden laiminlyöntiä.

Oikeudenkäynnin kohteena olevan asian osalta totean, että Suomen perustuslain 3 §:n 3 momentin mukaan tuomiovaltaa Suomessa käyttävät riippumattomat tuomioistuimet, ylimpinä tuomioistuimina korkein oikeus ja korkein hallinto-oikeus. Oikeusasiamiehellä ei ole toimivaltaa kumota tuomioistuimen ratkaisua. Totean lisäksi, että A:lla olisi ensisijaisena oikeussuojakeinona ollut oikeus hakea hovioikeuden tuomioon muutosta korkeimmalta oikeudelta valituslupaa hakemalla. Muutoksenhausta hovioikeuden ratkaisuun säädetään oikeudenkäymiskaaren 30 luvussa.

Lainvoimaisen tuomion voi purkaa ainoastaan korkein oikeus sille tehdystä hakemuksesta. Purkamisen edellytyksistä säädetään oikeudenkäymiskaaren 31 luvussa. Minulla ei ole mahdollisuutta ottaa kantaa siihen, olisiko purkuhakemuksella menestymisen mahdollisuuksia.

3.3

Toimenpiteet

Saatan edellä kerrotun käsitykseni kutsujen tiedoksiannossa noudatettavasta menettelystä --- kärjäoikeuden laamannin B:n tietoon otettavaksi huomioon vastaisen varalle. Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni laamanni B:lle.

Tuomion täydentämistä koskevan kysymyksen osalta asia ei anna aiheita toimenpiteisiin puoleltani.

Lähetän tämän päätöksen mukana A:lle esitteen, josta hän saa lähempiä tietoja oikeusasiamiehen tehtävistä ja toimivallasta.

Kantelukirjoituksen liitteet palautetaan A:lle.